Q. D. B. V.

NOVI PRORECTORATVS AVSPICIA

DIE V M. AVGVSTI A. MDCCCXLVIII

RITE CAPIENDA

CIVIBVS

INDICIT

ACADEMIA IENENSIS.

Q. VALERII CATVLLI

CARMEN LV

IN ANTIQVAM FORMAM RESTITVERE

CONATVS EST

FERDINANDVS HANDIVS.

IENAE

PROSTAT IN LIBRARIA BRANIANA.

DEI GRATIA

CAROLVS FRIDERICVS

MAGNVS DVX SAXONIAE VIMARIENSIVM ATQVE ISENACENSIVM PRINCEPS
LANDGRAVIVS THVRINGIAE MARCHIO MISNIAE PRINCIPALIS DIGNITATIS
COMES HENNEBERGAE DYNASTA BLANKENHAYNII NEOSTADII
AC TAVTENBVRGI REL.

RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMVS

S. D.

CIVIBVS.

Arduum eſt in hoc, quo vivimus, tempore adire magiſtratum. Res publicae aut novae ſunt factae, aut ſi quid obſoletum vel non ſatis aptum videtur, nihil impedit, quominus abrogetur et in aliam formam commutetur. Tamen civitas ſine lege conſiſtere nequit, nec leges ſine magiſtratu. Nam ſapienter Cicero praecepit haec: *videtis magiſtratus hanc eſſe vim, ut praeſit, praeſcribatque recta et utilia et coniuncta cum legibus, vereque dici magiſtratum legem eſſe loquentem, legem autem mutum magiſtratum. Nihil porro tam aptum eſt ad ius conditionemque naturae (quod quum dico, legem a me dici nihilque aliud intelligi volo) quam imperium, ſine quo nec domus ulla, nec civitas, nec gens, nec hominum univerſum genus ſtare, nec rerum natura omnis, nec ipſe mundus poteſt.* Quare et civibus neceſſitatem impoſitam videmus, eos, qui magiſtratum obtinent, non modo honorandi, ſed etiam ſua auctoritate vindicandi, et ii, quibus munera publica ut deferantur decretum eſt, fortiſſimo animo, etiam in turbulentis temporibus, officium exſequi ac tueri debent. Id vero eo facilius fieri poteſt, quo magis civium quisque ex ſua parte omnia, quae agenda

ſunt, ad ſalutem reipublicae refert, nec pietatem ac fidem, tamquam invidioſa virtutum nomina, ſinit everti.

Haec quae dixi admodum vulgaria et antiqua eſſe cenſebunt novarum rerum ſtudioſi: tamen ſunt praecepta, quae etiamſi omnibus cognita et animis quaſi innata videantur, etiam apud prudentiores tantum valeant, ut repetita eorum mentio haud ingrata ad incitandam voluntatem officioſam commodiſſime adhibeatur. Atque ſapientiae una eſt et ſempiterna vis, nulli temporum viciſſitudini obnoxia. Vobis autem, cives, quae hucusque erat veſtra voluntas, nova offertur eam in poſterum ſervandi opportunitas. Prodit enim novus prorector, a ſenatu academico electus, a principibus conſtitutus

E R N E S T V S R E I N H O L D
PHILOSOPHIAE DOCTOR ET PROFESSOR P. O.

vir vobis iam ſatis cognitus. Philoſophus eſt, qui e ſapientiae fontibus doctrinam reipublicae gerendae hauſit, celebratum habet nomen non tantum inter nos, ſed etiam apud exteros, magna cum laude iam olim nec ſemel magiſtratum peregit, virtutibus excellit humanitatis et fortis animi: quid igitur reſtat, quod in hoc novo veſtrarum rerum moderatore deſideretis? Ipſe ſuam ſententiam oratione ſolemni, qua munus auſpicabitur, cras in aula academica declarabit. Vos autem adeſte boni ominis capiendi cauſſa. Reliqua, quae ad academiae honorem veſtramque ſalutem pertinent, veſtrae fidei atque prudentiae commiſſa ſint. Nimirum, ut idem ille Cicero ait, *non ſolum praeſcribendus eſt imperandi, ſed etiam civibus obtemperandi modus: nam et qui bene imperat, paruerit aliquando neceſſe eſt, et qui modeſte paret, videtur qui aliquando imperet dignus eſſe.* P. P. in univerſitate litterarum ienenſi die IV m. Auguſti anno MDCCCXLVIII.

Q. VALERII CATVLLI
CARMEN LV
IN ANTIQVAM FORMAM RESTITVTVM.

In carminibus Catulli quinquagesimum quintum, ad Camerium missum, non modo elegantiores homines admirabili venustate et festivo lepore delectabat, sed etiam viris doctis largam offerebat disserendi materiem. Nam ne de venustate loquar, quae sentiri magis quam demonstrari potest, legem hendecasyllabo, quo carmen illud constat, scriptam quum multis in versibus repudiatam vidissent critici, dactylo in spondeum mutato, officii sui esse putabant, ut quae corrupta esse viderentur, corrigi et ad normam, unde versus ille nomen habet, redigi iuberent. Ipse Hermannus in Elementis doctr. metr. p. 368. scripsit: „Catullus uno tantum in carmine LV magno cum elegantiae detrimento spondeum pro dactylo, nec semel admisit.“ Nobbius, qui de metris Catulli duos libellos edidit, nihil aliud egit, quam ut enumeraret, quot essent versus istius spondiaci generis. Siquidem vero iusta caussa poetam commovit, ut a regula discederet, elegantiam non abolitam, sed significantius expressam censebimus. Atque hanc caussam unus intellexit Isaac Vossius p. 121 monens: „studio Catullus in hoc passim epigrammate tam tardigrados captat numeros, ut suam exprimat lassitudinem.“ Quo perspecto Vossius, ut consilium poetae persequeretur, graviorem versuum formam, ubicumque fieri posset, vel de coniectura restituit, non ad id attentus, quod Catullus eximia cum arte effecerit. Quare operae pretium videtur, negligentiae suspicionem poetae elegantissimo iniectam certis rationibus expositis removere.

Camerius, cui scripti sunt hi hendecasyllabi, quis fuerit, nescimus, nec quidquam refert ad explicandum ipsum carmen de eius genere aut persona quaerere. Amicus erat Catulli et, ut videtur, in vitae atque amoris commercio sodalis, sed tum temporis de

clandeſtino quodam amore ſuſpectus. Eum aliquando viſitaturus Catullus omnes urbis regiones percurrit, nec usquam invenit, ſed fatigatus hoc labore rem actam lepido carmine narravit et amicum precibus adiit, ut tandem aperiret, quo furtivo amore detineretur: nam in amore fruendo nihil magis obeſſe quam occultationem. Haec, quae levia ſunt, elegantiſſimus poeta feſtivitate ita exornavit, ut nos artem non deſideremus, facetiis admodum delectemur.

Neque vero Catullus tantum verbis animi ſui ſententiam declaravit, ſed etiam metrum phalaeceum, quod in dactylo cum trochaeis coniuncto non admittit contractionem, mutare eo conſilio auſus eſt, ut fatigationem e longo curſu conceptam ſpondei gravitate depingeret. Idque ſine iuſto modulo factum eſſe opinantes critici, quocumque libri antiqui viam aperuerant, ad corrigendam ſcripturam progreſſi ſunt. Non enim perſpexerunt alternis verſibus diſticham eſſe formam, quam ſi auctoritate optimorum codicum reſtituerimus, etiam ipſi carmini elegantiae et feſtivitatis nomen vindicabimus. Eſt igitur metrum ita compoſitum:

— ⏓ — ◡ ◡ — ◡ — ◡ — ⏓
— ⏓ — — — ◡ — ◡ — ⏓

Accedit aliud hoc. In omnibus antiquis libris, quorum communis origo in uno quodam exemplo perquam mutilato et corrupto quaerenda eſt, poſt carmen ad Coelium de Lesbia ſcriptum leguntur decem verſus, qui in memorandis curſoribus inſignibus ad eumdem, quo Catullus tantopere fatigatus erat, curſum ſpectant. Tantum vero abeſt, ut poetam de una hac re duo carmina feciſſe et ad Camerium miſiſſe exiſtimemus, ut hos verſus ad ipſum hoc carmen, de quo loquimur, pertinere cenſeamus. Atque cauſſa, quapropter Catullus in his verſibus integram hendecaſyllabi formam adhibuerit, in ipſa ſententia cernitur, in qua non decuit curſores numquam fatigatos celebrare languido verſu.

Iam apponam carmen, uti legitur in recentiſſima editione, atque de iis exponam, quae vel auctoritate codicum conſtituenda vel ob metricam rationem accipienda videantur.

Ad Camerium.

Oramus, ſi forte non moleſtum eſt,
Demonſtres, ubi ſint tuae tenebrae.
Te quaeſivimus in minore campo,
Te in circo, te in omnibus libellis,

Te in templo ſuperi Iovis ſacrato,
In Magni ſimul ambulatione:
Femellas omnes, amice, prendi;
Quas voltu vidi tamen ſereno,
Has vel te ſic ipſe flagitabam:
Camerium mihi, peſſimae puellae.
Quaedam inquit, nudum ſinum reducens:
En hic in roſeis latet papillis.
Sed te iam ferre Herculei labos eſt.
Tanto te in faſtu negas, amice!
Dic nobis, ubi ſis futurus, ede,
Audacter committe, crede luci.
Num te lacteolae tenent puellae?
Si linguam clauſo tenes in ore,
Fructus proiicies amoris omnes:
Verboſa gaudet Venus loquela.
Vel, ſi vis, licet obſeres palatum,
Dum voſtri ſim particeps amoris.
Non cuſtos ſi ſingar ille Cretum,
Non ſi Pegaſeo ferar volatu,
Non Ladas ſi ego, pennipesve Perſeus,
Non Rheſi niveae citaeque bigae:
Adde huc plumipedes volatilesque,
Ventorumque ſimul require curſum,
Quos iunctos, Cameri, mihi dicares:
Defeſſus tamen omnibus medullis,
Et multis languoribus pereſus
Eſſem te, mi amice, quaeritando.

Vs. 1. Quod in quibusdam libris legitur *oro, ſi tibi forte non moleſtum eſt*, ab iis profectum eſt, qui dactylum neceſſarium exiſtimabant, ne opinionem recentiorum

criticorum, Gronovii, Burmanni, qui ſcripſerunt *oramus tibi forte ni moleſtum eſt*, reſpiciamus. In eumdem modum ſcripſit Martialis 1, 97. *ſi non moleſtum eſt teque non piget.*

Vs. 2. *tenebrae.* Quod Scaliger recepit *tabernae*, non ex ipſis antiquis libris ſumptum eſt, ſed legitur in duorum codicum Cacciae et Dorvillii margine. *Latebrae*, quod Mureto placuit, grammatici imperiti ſubſtituerunt. Cic. Agrar. 1, 3, 7. *hic permittit ſua lege decemviris, ut in quibus commodum eſt tenebris, ut in qua velint ſolitudine bona populi romani poſſint divendere.* Martial. 2, 14, 11. *nec Fortunati ſpernit nec balnea Fauſti, nec Grylli tenebras.*

Vs. 3. Plurimae editiones habent *te quaeſivimus in minore campo* e codicibus interpolatis. Antiquiores praebent *te campo quaeſivimus minore* vel *in minore.* Praepoſitionem omitti poſſe nemo dubitabit. Liv. 21, 8, 7. *patenti campo:* ubi cod. Lovel. *in patenti.* Minor campus qui intelligatur ambiguum videri poteſt. Plurimi interpretes, Nardinum ſequuti, minorem campum eum fuiſſe arbitrabantur, qui alio nomine apud Plinium hiſt. nat. 34, 6, 11 *campus tiberinus*, apud Gellium 6, 7 *tiberinus ſive martius* vocaretur et a Strabone 5, 3, 6. verbis ἄλλο πεδίον ſignificaretur. Non abhorret a veritate (quae eſt ſententia Prelleri in Region. urbis rom. p. 159.) illud ἄλλο πεδίον fuiſſe eam campi partem, quae, propius ad Tiberim ſita, per aedificia interpoſita a campo martio ſeiungeretur: nullum tamen documentum exſtat, quo demonſtremus, hanc partem *minoris* nomine eſſe appellatam. At certum Catullus curſum tenuit per totam fere urbem: incepit a Coelimontio, quae erat regio ſecunda, proceſſit ad circum maximum, inde ad capitolium, tum ſe convertit ad nonam regionem, in qua erat porticus Pompeii: alioquin ſi martium campum intelligimus, neceſſe eſt ſtatuamus, eum e nona regione exiiſſe et rurſus ad eam rediiſſe: quod parum probabile videtur. Duplex enim in his locis nominandis conſiderandum eſt, propinquus locorum ſitus et eorum frequentatio. Scilicet non alia nominantur loca, quam in quibus iuvenes delectationis cauſſa commorari ſolebant. Erat autem in monte Coelio campus martialis, de quo Paulus Diaconus ex Feſti libris p. 96. Lindem. *Martialis campus in Coelio monte dicitur, quod in eo equiria ſolebant fieri, ſi quando aquae Tiberis campum martium occupaſſent.* Haec verba ad opinionem perducunt, illum campum minoris nomine fuiſſe appella-

tum: nam vicem maioris obtinebat. An vero illud ἄλλο πεδίον Strabonis ad campum Agrippae referendum ſit, uti Beckerus Antiq. rom. Tom. I. p. 600. arbitratur, valde dubitamus: id autem contendimus, hunc campum non a Catullo minorem vocari. In campo martiali aeque atque in martio iuvenes conveniſſe videntur, ut, quod Strabo narrat, σφαίρᾳ καὶ κίρκῳ καὶ παλαίστρᾳ ſe exercerent: ibique Catullum quaeſiviſſe amicum ſuum veriſimilius eſt, quam apud fluvium, in quo iuvenes lavarentur, quae eſt Prelleri ſententia.

Pergit Catullus ad circum maximum. Hunc enim ſimplici nomine circi nōminare ſolebant, non flaminium. Ad circum autem in regione undecima condita erant lupanaria et tabernae. De negotiis meretricum ad circum vide Iuvenal. 3, 65. Erneſt. ad Taciti Annal. 15, 28. Garaton. ad Cic. p. Mil. 24. Tum Catullus adſcendit Capitolium, in quo templum Iovis. Ibi non modo ſenatus interdum habebatur, ſed et aliae congreſſiones, et conveniebant homines non tantum ſacrorum faciendorum cauſſa. Sic Amphitruo apud Plautum Naucratem quaerit *apud omnes aedes ſacras* 4, 1, 5. Inde Catullus pervenit ad Pompeii porticum, in regione nona locum, in quo elegantiores ſpatiari conſueverunt. Ovid. Art. am. 1, 67.

Vs. 4. Omnes libri praebent *te in omnibus* praeter dresdenſem, qui habet *teque omnibus*. Copulae nullus hic locus eſt. Servanda autem eſt antiqua ſcriptura, nec vocabula contrahenda. Vocalis enim longa, eliſione non admiſſa, corripitur, praeſertim in dactylo, velut apud Horat. Sat. 1, 9, 30. *ſi me amas*; apud Virgil. Aen. 6, 507. *arma locum ſervant: te, amice, nequivi conſpicere.*

Plurimi libri exhibent *libellis*, quatuor *labellis*, quod Palladius et Statius de labris ſive balneis dictum putabant, tres *plateis*, duo *locellis*, tres *tabernis*. Quod Guarinus ſcripſit *tigellis* i. e. tuguriolis, in uno codice exaratum inveni. Nec comprobare debebat Schraderus *tabernis*, nec Heinſius *plateis*: quae cum reliquis ſpeciem gloſſematis prae ſe ferunt. Interpretes in *libellis*, eum loquendi uſum, quo Ariſtophanes Equit. 1375 ἐν τῷ μύρῳ pro μυροπωλίῳ Veſp. 755 ἐν τοῖς ἰχθύσι dixit, ad Romanos referentes, lepidam ſententiam expreſſam viderunt, quaſi Catullus amicum ſuum litterarum ſtudiis occupatum apud librarios quaeſiviſſet. Atque hanc ſententiam tum demum approbare

potueris, quando difficultatem, quae in nomine *libellorum* apparet, removeris. Nimirum constat tabernas fuisse, in quibus libri venditarentur (Cic. Philipp. 2, 9, 21. Horat. Sat. 1, 4, 71.) ibique consedisse, qui novos libros legerent. Gellius 5, 4. *apud Sigillaria forte in libraria ego et Iulius Paulus poeta — consederamus.* 13, 30. Commemorantur eius generis tabernae in Argileto a Martiali 1, 118, 9. unde 1, 4, 1. *argiletanae tabernae* dictae sunt, et ad forum Palladium 1, 3, 8., in Sandalario apud Gellium 18, 4. At vocabulum *libellorum* non certum habet testimonium. Nam quod legitur in Priapeiis 2, 1. *ludens haec ego teste te, Priape, horto carmina digna, non libello,* nihil obstat, quominus explicemus: carmina digna, quae in horto tabulae inscribantur, non in libro edantur: nam Quintil. 12, 10, 50 ait: *quod libris dedicatur, et in exemplum editur tersum et limatum et ad legem ac regulam compositum esse oportere.* Martial. 5, 20, 5. *gestatio, fabulae, libelli, campus, porticus.* In his *laboribus* libelli sunt librorum lectio. Eodem modo Livius 29, 19, 12. *libellis eum palaestraeque operam dare.* Graecorum autem usus etiamsi a Polluce 9, 5. satis est demonstratus, tamen an Latini eum imitati fuerint, nemo declaravit exemplis *vini* pro vinaria taberna, *argenti* pro argentaria, *casei* pro casearia dicti. Sed Plautus Epid. 2, 2, 13. *per omnem urbem quem defessus sum quaerere, per medicinas, per tonstrinas, in gymnasio atque in foro, per myropolia, lanienas circumque argentarias.* Cf. Amphitr. 4, 1, 3. Ex reliquis scripturis unum illud *tabellis* in considerationem venit. Tabellae autem sunt tabernae minores, qualem Varro de Re rust. 3, 2, 1. memorat.

Vs. 5. Optimi et plurimi codices praebent *summi,* quod scribae, ut metro medelam adhiberent, in *superi* mutarunt.

Vs. 6. Necessarium erat, ut verba *in Magni simul ambulatione* cum iis, quae sequuntur, interpunctione mutata, coniungerentur: id quod etiam Lachmannus perspexit. Alioquin v. *simul* non posset intelligi. Dictum enim est, ut 11, 13 *omnia haec, quaecumque feret voluntas, tentare simul parati.* *Amice* ne cum aliis pro adverbio accipiamus, ipsa natura verbi *prendere* vetat. Nemo umquam loquutus est *aliquem amice prendere.*

Vs. 8. Hic locus in iis est, in quibus speciosa argumenta ab utraque parte iudicium occupant. Libri scripti duas habent lectiones *vultu vidi sereno* et *vultu v. serena*

vel *ſerenas.* Illud, quod in plurimis editionibus exſtat, *vultu vidi ſereno* interpretes ad Catullum referebant, ut *videre* dictum eſſet pro *adſpicere:* quod fieri non potuit. Nam quae Lachmannus ad Propert. 1, 1, 12. comparat exempla, nihil efficiunt ad comprobandum hunc uſum. *Videre* in iſtis locis dicitur pro viſere, accedere ad aliquem, vel apud aliquem verſari. Manil. 5, 44. *totumque volet tranare profundum puppibus atque alios menſes aliumque videre Phaſin. i. e.* viſere Phaſin. Virgil. Aen. 3, 429. *praeſtat Trinacrii metas luſtraſſe Pachyni ceſſantem — quam ſemel informem vaſto vidiſſe ſub antro Scyllam* i. e. adire. Propert. 1, 1, 12. *ibat et hirſutas ille videre feras,* intellige accedere, inter feras verſari, ut 1, 9, 19. Si igitur Catullus ita ſcripſit, narrat ſe in hac inveſtigatione etiam ad feminas acceſſiſſe, easque non moroſo ſed ſereno vultu adiiſſe, tum vero ita compellaſſe, ut ira cum ioco miſceretur. Quod ipſum non abſurdum videtur. Alii intellexerunt puellarum vultum. Tum poeta dicit ſe prendiſſe puellas omnes, ſcilicet eas, quas non moroſas, ſed ſerenas vultu vidiſſet. Serenus vultus enim ita dicitur ab Horatio Carm. 1, 37, 25. et a Suetonio Aug. 46. Praeſtat ergo ſcriptura *ſerenas,* quam Muretus et Lachmannus receperunt. Ceterum quatuor libri ſuppeditant id, quod verſuum rationi convenit, *video.* Id mutatum eſt a librariis ob temporis diverſitatem. At libertas elegantioribus ſcriptoribus, imprimis poetis conceſſa, qua praeſens cum perfecto, nec tantum in narratione componitur, aliquanto latius patet quam grammatici exiſtimant, unum vocabulum *dum* tenentes. Propert. 2, 7, 1. *gaviſa es certe ſublatam, Cynthia, legem, qua quondam edicta flemus uterque diu.* Virgil. Aen. 2, 663 *hoc erat, alma parens, quod me per tela, per ignis eripis.* Conf. Hermann. de particula ἄν. p. 39.

Vs. 9. Codices mirifice variant. Legitur *a velite, avellite, avelite, aulite, a vel te, ah vellite, ah vel te, auli et.* Scaliger pro *a* dedit *has,* quod librarii, ſi ante oculos habuiſſent, certe non mutaſſent: *ah* quod in duobus libris inveni et cum Webero Lachmannus recepit, in allocutione admitti poſſet, ab hac narratione prorſus alienum eſt. Reliquas virorum doctorum coniecturas praetereo tenens hoc, ſcribendum eſſe *at vel te ſic ipſe flagitabam. At* ſuum locum hic eo modo occupat, quo antecedente *tamen* rurſus ad ſententiam interpoſitis verbis reſtrictam reducit, veluti *ſed* apud Cic. ad Att. 6, 2. *pro Appio nos hic omnia faciemus, honeſte tamen, ſed plane liben-*

ter. Vel prope accedit ad ſignificationem vocabuli *immo*, quocum etiam componitur. Plaut. Truc. 3, 4, 22. Cic. de Rep. 3, 34. *ſed tamen vel regnum malo quam liberum populum. Ipſe* eſt ipſe ego, qui non ſoleo ita cum puellis loqui.

Vs. 10. Ab omnibus libris antiquis abeſt vocabulum *ſinum:* habent autem *nudum reduce, nudum reduc*, pariſienſis (8458) *nudum reducens.* Correctores addiderunt in quibusdam libris *tibi* poſt v. *inquit. Sinum* addidit Avantius, ab editoribus receptum. Explicant *nudum ſinum reducere* eſſe nudare pectus: ſed quomodo id latine diceretur, nemo monſtravit, nec quae alia comparant exempla quadrant. Nam apud Claudianum in Eutrop. 1, 36. *leviter reductis veſtibus*, dictum eſt de ſpadone, qui ancillam prehendit et a tergo arreptis veſtibus ſubſiſtere iuſſit. Seneca Herc. Oet. 1668 *mater in luctum furens deduxit avidum pectus*: quae ad Catulli verba non poſſunt referri. Hic autem ipſe dixit in carmine de coma Berenices v. 81 *nudantes reiecta veſte papillas.* Quid vero intelligendum eſſet, cognitum habuerunt ii librarii, qui extremo verſu addiderunt *eum:* quid reſtituendum, ſervarunt codices veronenſis et guelferbytanus et margines trium librorum. Scribendum enim eſt *quaedam inquit, tu nudulum reduce;* intellige Camerium, qui quam iocoſe appelletur *nudus*, non eſt quod exponam. In diminutiva forma apparet Catulli mos. Ita v. 17. *lacteolae puellae.* 3, 18. *turgiduli ocelli.* Atque ipſum hoc vocabulum habet Spartianus in carmine Hadriani c. 25. *Reducere* proprie uſurpatur eo modo, quo Terentius Hec. 4, 2, 29. *reduce illam.*

Vs. 13. Scaliger reſtituit *ferre.* Interpolatio facta erat in antiquis editionibus *ſed te quaerere iam Herculis labos eſt.*

Vs. 14. *Faſtus* proprie dicitur de iis, qui in amore difficiles conſuetudinem detrectant. Vide Burmann. ad Propert. 3, 11, 9. In eamden ſententiam dicitur *negare.* Emendatione, qua Muretus ſcripſit *tanto ten' faſtu negas*, non opus eſt, nec interrogationis formam ſubit oratio, quae magnitudinem rei miratur. Pro *amice* codex palat. papyr. praebet *amico*, quod non modo non diſplicet, ſed reſtitutis, qui hic exciderunt, verſibus neſcio an praeſtet.

Vs. 15. Guietus coniecit *dic nobis, ubi ſis: ſecurus ede.* At omnia ſana ſunt verba. Sententia eſt: dic, ubi te inveniam. Voſſius ſcripſit *ede hoc*, quod in editionem cantabrigienſem receptum. Codices non adſtipulantur.

Vs. 16. Vitiofae fcripturae *hoc committe, comite crede lucet*, criticorum ingenia exercuerunt, fed fruftra. *Hoc* addiderunt gloffatores, *lucet* male erat fcriptum pro *lucei*. Sic etiam omnes libri pro *num* habent *nunc*. Miror autem Perreio et Heinfio et Santenio in mentem veniffe coniicere *papillae*, quod cum *lacteolae* coniungendum ingrata offendit fpecie. Martial. 3, 55, 22. *cingunt ferenum lactei focum vernae* i. e. candidi, pulchri.

Vs. 21. Voffius, qui legi iuffit *vel fignis licet obferes palatum*, non perceperat elegantiam dictionis, quae haec eft: amores occultans negligis id, quod in amore maximopere iuvat: fi tamen loqui non vis, certe me participem fac tenebrarum tuarum, Scriptura quorumdam librorum *dum noftri fis particeps amoris* alienam admifcet fententiam.

Vs. 23. Hos decem verfus, qui poft carmen ad Coelium fcriptum in codicibus leguntur, non per fe ftare poffe, fed e carmine, de quo agimus, fumptos effe, nemo dubitabit. Quo autem loco reftituendi fint, ambigitur. Plurimi editores eos ad extremum carmen appofuerunt, quod approbari propterea nequit, quia in verfibus 21 et 22 id expreffum videmus, quo uno ipfum carmen finiri poterat. Muretus et Statius eos collocaverunt poft verfum duodecimum. Tum vero non commode procedit oratio verbis: *fed te iam ferre* etc. Quare nihil aptius elegantiusque fieri poteft, quam ut iftos verfus poft verfum decimum et tertium reftituamus. Hendecafyllabi in nominandis curforibus numquam fatigatis non gravantur, attamen ubi rurfus languoris fit mentio, redit illa languida verfuum alternantium forma. Ceterum in hac foluta oratione, in qua poeta verbis *non fi fingar* incipit, tum alio fe vertens verbum omittit, agnofco confilium, quo ille conditionem fuam defignaverit. Anhelare eum audimus.

In primo horum verfuum codices fervant veram fcripturam *non cuftos fi ego fingar:* in tertio ab omnibus abeft *fi*. Sed *ego* recte interponitur rurfus, ut nomina Ladae et Perfei habeant quo referantur. Durities autem, quae in verbis *non Rhefi niveae citaeque bigae* offendit, excufari poffet, nifi libri optimi fuppeditarent *nivea citaque biga*. ubi intelligamus *ferar* ex antecedentibus. Pro *iunctos* in multis codicibus legitur *vinctos*.

Schraderus coniecit *cunctos*, haud male. In extremo verſu neſcio cur editores recentiores antiquam ſcripturam *mihi* commutaverint.

His expoſitis carmen in integram formam ſuam reſtitutum ita ſe habet.

Oramus, ſi forte non moleſtum eſt,
Demonſtres, ubi ſint tuae tenebrae.
Te campo quaeſivimus minore,
Te in circo, te in omnibus libellis,
Te in templo ſummi Iovis ſacrato.
In Magni ſimul ambulatione
Femellas omnes, amice, prendi,
Quas vultu video tamen ſerenas.
At vel te ſic ipſe flagitabam:
Camerium mihi, peſſimae puellae.
Quaedam inquit: tu nudulum reduce:
En hic in roſeis latet papillis.
Sed te iam ferre Herculei labos eſt.
Non cuſtos ſi ego fingar ille Cretum,
Non ſi Pegaſeo ferar volatu,
Non Ladas ego pennipesve Perſeus,
Non Rheſi nivea citaque biga,
Adde huc plumipedes volatilesque
Ventorumque ſimul require curſum:
Quos iunctos, Cameri, mihi dicares,
Defeſſus tamen omnibus medullis
Et multis langoribus pereſus
Eſſem te mihi, amice, quaeritando.
Tanto te in faſtu negas amico?
Dic nobis, ubi ſis futurus: ede
Audacter, committe, crede lucei.
Num te lacteolae tenent puellae?

Si linguam clauſo tenes in ore,
Fructus proiicies amoris omnes.
Verboſa gaudet Venus loquela.
Vel ſi vis, licet obſeres palatum,
Dum voſtri ſim particeps amoris.

Typis Branii.